

Czy Polska odniesie korzyści z integracji ze strefą euro?

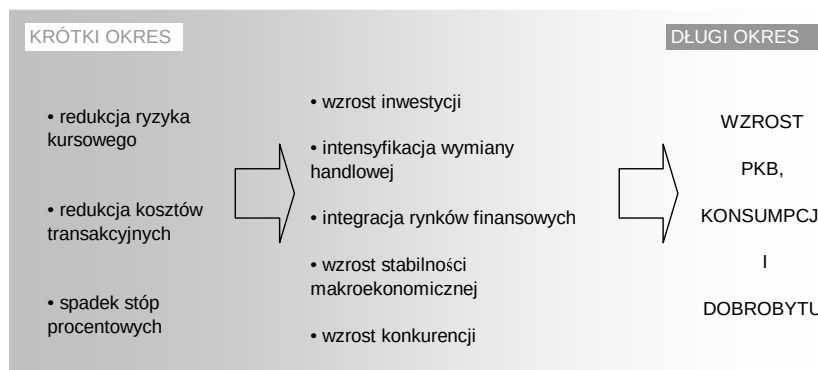
Tak. Polska powinna czerpać korzyści z przyjęcia euro już w krótkim okresie po przyjęciu wspólnej waluty, choć ich skala będzie zależała w dużej mierze od strategii integracji. Do najważniejszych korzyści, które będą odczuwalne dla wszystkich obywateli bezpośrednio od momentu wprowadzenia euro należą:

- **redukcja kosztów transakcyjnych** w handlu zagranicznym, związanych z wymianą złotego na euro. Z punktu widzenia konsumenta są one dziś odczuwalne w postaci różnicy między ceną zakupu i sprzedaży obcej waluty w kantorze. Po wymianie waluty polscy obywatele będą mogli swobodnie dokonywać zakupów w państwach strefy euro, jak również podróżować do nich bez uciążliwego i kosztownego obowiązku wymiany waluty. Dla przedsiębiorców, którzy handlują z zagranicą, opłacana wielokrotnie marża kumuluje się do znaczących kwot. Oszacowano, że w gospodarce Polskiej koszty transakcyjne sięgają 1,0-1,5% PKB. Uniknięcie kosztów transakcyjnych będzie istotne głównie ze względu na ważną rolę rozliczeń w euro w polskim handlu zagranicznym. Z jednej bowiem strony strefa euro to główny partner handlowy Polski, z drugiej strony – euro jako waluta międzynarodowa może służyć polskim przedsiębiorcom do rozliczeń z partnerami z innych obszarów walutowych. Według raportu NBP z 2008 r., w euro rozliczana była większość polskiego handlu, tj. aż 70% eksportu i 60% importu.
- **redukcja ryzyka kursowego.** Przedsiębiorcy nie będą musieli ponosić konsekwencji nagłych zmian kursu złotego względem euro i kosztów zabezpieczania się przed takim ryzykiem. Według badań NBP, małe i średnie przedsiębiorstwa wskazują na ryzyko kursowe jako główną barierę w ich ekspansji na rynki zagraniczne. Rozliczenia we wspólnej walucie z partnerami ze strefy euro powinny więc przyczynić się do ożywienia wymiany handlowej również ze względu na większą stabilność i przewidywalność warunków prowadzenia działalności.
- **spadek stóp procentowych.** Stopy Europejskiego Banku Centralnego są przeciętnie niższe niż stopy Narodowego Banku Polskiego. Krótkookresowe stopy procentowe rynku pieniężnego, uzależnione od decyzji banków centralnych, powinny się więc obniżyć po przystąpieniu Polski do strefy euro. W ślad za nimi mogą podążać stopy detaliczne na rynku kredytów i wszystkie rodzaje stóp procentowych, w które w kalkulowane jest ryzyko kursowe. Dodatkowo, jeżeli wprowadzeniu euro towarzyszyć będzie rozważna polityka fiskalna, przyczyni się ono do wzrostu stabilności makroekonomicznej i wiarygodności polityki gospodarczej. Dzięki temu premia za ryzyko kraju powinna ulec redukcji, co powinno przyczynić się do spadku długoterminowych stóp procentowych związanych z emisją obligacji Skarbu Państwa.

Wyżej opisane zmiany będą trwałe, powinny się kumulować w czasie i doprowadzić do długookresowych zmian w gospodarce. Materializacja tych korzyści będzie jednak zależeć od prowadzonej polityki gospodarczej.

- Spadek stopy procentowej powinien **stymulować inwestycje** krajowe, a ograniczenie ryzyka kursowego i wzrostu stabilności makroekonomicznej – inwestycje zagraniczne. Inwestycje budują potencjał gospodarki, dzięki czemu krajowa produkcja i dobrobyt będą mogły trwale wzrosnąć.

Rysunek 1: Korzyści z przyjęcia euro – krótki i długi okres

Źródło: Ministerstwo Finansów.

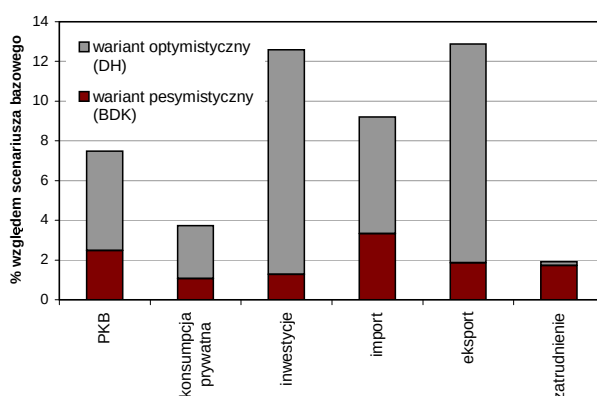
- Według szacunków NBP, **ożywienie wymiany handlowej** ze względu na brak kosztów transakcyjnych i ryzyka kursowego w obrocie ze strefą euro może sięgnąć nawet 12,9%. Redukcja ryzyka kursowego może częściowo objąć również eksporterów i importerów handlujących z innymi obszarami niż strefa euro. Status euro jako waluty międzynarodowej pozwoli im bowiem częściej rozliczać się w rodzimej walucie także z partnerami handlowymi z pozostałych państw.
- Przewidywany spadek stóp procentowych prawdopodobnie pozwoli Polsce uzyskać **korzyści dla budżetu państwa** jako dłużnika. Ich skala będzie jednak silnie uzależniona od postrzegania przez rynek finansowy wiarygodności polskiej polityki fiskalnej, co potwierdzają doświadczenia z okresu kryzysu strefy euro (por. "Does the halo effect still hold?...").
- Intensyfikacja handlu oraz stabilna i wspólna waluta powinny **podnosić poziom konkurencji na rynkach** i prowadzić do ich **większej przejrzystości**. Jest to zjawisko korzystne z punktu widzenia konsumenta. Euro może na przykład stymulować dalszą integrację rynków finansowych, co inwestorom finansowym da dostęp do szerszej gamy instrumentów.

Wszystkie powyższe procesy powinny w długim okresie spowodować wzrost produkcji, konsumpcji i dobrobytu. NBP szacuje, że produkcja powinna trwale wzrosnąć z tytułu wprowadzenia euro (por. wykres 2). Należy przy tym podkreślić, że te długookresowe szacunki obarczone są znaczną niepewnością. Jej duża część wynika z faktu, że ich ostateczna realizacja tych korzyści będzie m.in. zależna od sposobu prowadzenia polityki gospodarczej na drodze do integracji ze strefą euro. Należałoby je zatem traktować raczej w kategoriach szans.

Poza mierzalnymi korzyściami ekonomicznymi, Polska powinna dodatkowo odnieść trudne do precyzyjnego oszacowania korzyści polityczne. Przedstawiciel Polski (prezes Narodowego Banku Polskiego) zyska możliwość wpływania na proces decyzyjny Europejskiego Banku Centralnego, wchodząc w skład Rady Prezesów EBC podejmującej decyzje w sprawie polityki pieniężnej w strefie euro. Minister Finansów będzie mógł współdecydować o znacznej części polityki gospodarczej Unii

Europejskiej w ramach tzw. Eurogrupy oraz szczytów strefy euro. Przystąpienie do paktu fiskalnego, którego utworzenie uzgodniono w grudniu 2011 r., na prawach członka strefy euro spowoduje dalsze rozszerzenie wpływów Polski w Unii Europejskiej. Kierunki reform zarządzania fiskalnego w UE od 2010 r. (por. pytanie **Jak zmienia się system zarządzania gospodarczego w UE i strefie euro?**) pokazują, że przyjęcie wspólnej waluty będzie niezbędne dla uzyskania silnej pozycji politycznej Polski w ramach UE.

Rysunek 2: Podstawowe kategorie długookresowych korzyści z integracji ze strefą euro

Źródło: opracowanie Ministerstwa Finansów na podstawie Darasa i Hagemejera (DH, 2008) oraz Bukowskiego i in. (BDK, 2009).

W odpowiedzi na kryzys w strefie euro podjęto liczne działania prowadzące w ostatecznym kształcie do szeroko zakrojonej reformy instytucjonalnej UE. Jej celem jest zwiększenie stabilności strefy euro, co może przełożyć się na większy zakres dotychczas zakładanych korzyści z przyjęcia euro, m.in. stabilne otoczenie gospodarcze sprzyja inwestowaniu w średnim i długim okresie. Pełne uczestnictwo w unii gospodarczo-walutowej niesie ze sobą także korzyści polityczne, dzięki którym przedstawiciele polskiego rządu będą mieli większy wpływ na kształt powstających procedur i mechanizmów. Aspekt ten staje się szczególnie istotny w kontekście nowych postanowień dotyczących wyłącznie państw strefy euro lub funkcjonujących w nich na innych zasadach niż w przypadku państw spoza strefy euro (np. unia bankowa, ESM).

Z drugiej strony, większy stopień koordynacji polityki gospodarczej w ramach strefy euro, w tym m.in. w zakresie polityki fiskalnej oraz polityki makroostrożnościowej, może istotnie ograniczyć możliwość reakcji na szoki asymetryczne oraz te spośród szoków wspólnych, które mają zróżnicowany wpływ na gospodarkę strefy euro. Rzeczywista skuteczność nowych rozwiązań zostanie zaś ujawniona dopiero w praktyce stosowania nowych propozycji instytucjonalnych. Doświadczenia związane z funkcjonowaniem Paktu Stabilności i Wzrostu nakazują ostrożność w zakresie formułowania oczekiwań, w szczególności w przypadku procedury nierównowag makroekonomicznych. Ostrożność ta jest wskazana również w zakresie koordynacji polityki fiskalnej oraz unii bankowej i fiskalnej z uwagi na innowacyjny charakter zmian.